

taale denne forsøgede Udgift. Jeg tror ikke, at man behøver at se Alt Graat i Graat eller at se for mørkt paa Sagen for at sige, at Følgen vilde blive, at mange Eiendomme ville komme under Auktionshammeren, og at man derved giver en naturlig Afgang til, at en stor Del af Eiendommene kommer til at samle sig under Kapitalisterne. Jeg kan ikke se Andet, end at Lovforslaget, dersom det bliver vedtaget, ganske vist vil være en Binding for Kapitalen, men jeg ser ikke, hvorfor vi særlig skulle bestjæftige os med at stille den endnu gunstigere; thi Kapitalen er i Forveien stillet gunstigt ligeoverfor Landeieendommene, al den Stund vi dog maa huske paa, at Kapitalen er fri for at betale direkte Statter til Statskassen. Derfor undrer det mig ikke, at der rundt omkring hos Folk er en Frygt for, at dette Lovforslag skal blive vedtaget, og at det derved skal komme til at ramme dem meget haardt. Vil man sige, at der er dem, hvis hele økonomiske Forsætning er af en saadan Beskaffenhed, at de ere nøbde til at søge Laan til høiere Rente, nu vel, saa have de den samme Afgang til Bevilling, som de hidtil have haft, og med Hensyn til det Byrdesulde for Administrationen ved Udsættelsen af de mange Bevillinger, hvilket navnlig er gjort gjældende i Motiverne, og at Folk tidt ere uvidende om Alt, hvad der skal følge med Ansøgningen, og at denne derfor bliver sendt frem og tilbage, forekommer det mig, at denne Sag maaske kunde blive lidt simplificeret. Naar Anterne havde Blanketter med Oplysning om Alt, hvad der skulde følge med Ansøgningen, vilde det sagtens gaa noget lettere. Denne Frygt for at forhøje Rentefoden til 6 pSt. er jo heller ikke saa ny. Vi maa huske paa, at allerede i 1860 indbragte den daværende Indenrigsminister, der, saavidt jeg mindes var, Monrab, et Forslag om at frigjøre Renten, men det møbde den bestemteste Modstand, og kom ikke længere end til 2den Behandling. Mit Standpunkt overfor dette Lovforslag er dette, at jeg vil modsætte mig det paa ethvert Stadium. Jeg kunde for mit Vedkommende helst ønske, at 1ste Behandling af Lovforslaget ogsaa blev sidste Behandling, men paa den anden Side skal jeg dog heller ikke have Noget imod, at Sagen gaar videre, da der maaske kunde være andre Spørgsmaal, der staa i nøie Forbindelse med dette Lovforslag, som det kunde være værd at tage under nærmere Overveielse. Hertil skal jeg indskrænke mig.

Suel: Ved de Bemærkninger, som fremkom fra den sidste ærede Taler, er jeg bleven bestyrket i den Mening, jeg havde iforveien, nemlig at dette Lovforslag ikke vil gaa let igennem dette Thing. Jeg antager, at Thinget endogsaa vil lade det undersøge meget grundigt i et Udvalg, og jeg tror, at det høie Thing vil gjøre Ret deri; thi slet saa ustyldig, som Lovforslaget giver sig

Mine af at være, er det ikke. Ganske vist gjorde den ærede foregaaende Taler Ret i ikke at fordybe sig i Spørgsmaalet om, hvorvidt en bunden eller fri Rentefod er at foretrække med Hensyn til faste Eiendomme; thi det Spørgsmaal foreligger slet ikke i denne Sag. Det skal erkjendes, og jeg er ligesaa overbevist som den ærede sidste Taler derom, at, ifald der forelaa Forslag om at gjøre Renten af Ublaan i fast Eiendom ubunden, vilde det Forslag falde i dette Thing med et stort Flertal; men naar det fremhæves i Motiverne, at dette Lovforslag kun gaar ud paa at fjerne et unødvendigt Omsvøb, kan dette for en ren doktrinar Betragtning være ganske rigtigt. Forholdet er jo nu i visse Henseender abnormt, idet nemlig, medens Loven af 6te April 1855 foreskriver, at Renten kun kan være 4 pSt. for Laan i faste Eiendomme, er der kommen en Praxis, hvorefter Alle, som ville have det, faae Bevilling til at svare høiere Rente indtil 6 pSt., og disse Bevillinger ere i de 2 sidste Aar givne uden Betaling. Fra et formelt Standpunkt ligger det temmelig nær at ræsonnere som saa: Lad os være fri for disse Bevillinger, det er det Æneste, som opnaas ved denne Lov. Jeg kan ikke erkjende, at dette forhold sig ganske rigtigt. Den ærede sidste Taler berørte, at der er noget Mere i denne Sag. Der er Retsbevidstheden hos Folket, Folkemeningen angaaende denne Sag, og den kan ikke undgaa at blive berørt af Lovforslaget, ifald det bliver vedtaget. Det er nemlig absolut ikke rigtigt, naar det i Lovforslagets Motiver hedder, at Loven af 6te April 1855 § 1, som foreskriver at Renten af Laan i faste Eiendomme kun maa være 4 pSt., at dette Lovbud vedbliver at bestaa, naar dette Lovforslag vedtages. Det er absolut urigtigt; thi, mine Herrer! naar det hedder: Uanset Bestemmelsen i Loven af 6te April 1855 § 1 skal det for Fremtiden være Enhver tilladt at tage og give en Rente af indtil 6 pSt., ligger der deri en absolut Ophævelse af Loven af 6te April 1855 § 1. Det er jo nemlig det Samme, som om man vilde sige: Uanset, at det er forbudt at tage mere end 4 pSt., skal det dog være tilladt at tage 6 pSt., og det er der ingen Mening i. En Ophævelse sker absolut, og naar Lovforslagets Motiver argumentere for det Modsatte derud fra, at der allerede er givet Landmandsbanken og Hypothekforeninger Tilladelse til at tage indtil 6 pSt., uden at Lovbuddet derved har mistet sin Karakter, er dette Raisonnement jo fuldstændig urigtigt; thi det, at der er givet Landmandsbanken og visse Kreditforeninger Lov til at tage 6 pSt., er jo en Undtagelse, og Undtagelsen bestyrker Hovedreglen, den almindelige Regel om de 4 pSt. Men siger man: Uanset denne Regel skal Enhver have Lov til at tage 6 pSt., saa dækkes Reglen i Loven af 6te April, som siger, at der kun maa tages 6 pSt., fuldstændig af